קרבן התרומה פרק רביעי שקלים העדה יא.

ריבב"ן

מודיע בפירות להשתכר דלתין עניות במקום עשירות: **מתני' הקטורת.** שם"מ מגין היו בדמגיא בכריתות פ"ק פיטום הקטורת כילד הגרי והלפיון כו' כל המגין דהטהו ממגיין דחשיבי התם הס שם"מ מגין מקטירין כל הסנה בין שנים פסוטות ומעוברות מלי מנה בנקר בטוקר בהטיבו את נעבד [משום דמתיב] בנוקר בטוקר בהטיבו את הנרות קטירתם ובתיב וכהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה נשמרו שלשה מנין ומהן היה מקטיר כ"ג ביום"כ לפני ולפנים כדכתיב ומלא חפניו קטרת סמים וכו': **מחללין אותה על מעוט האומנין.** לאומני בית אבטינס היו פורעין אותן ממעות מעות ואח"כ האומנין היו קונין מוחר הקטורת מן הגזבר וחוזרין ולוקחין אותה מהן מתרומה חדשה ואם לאו יהא קונין מן הישנה. כדאיתא בגמ' ר"ה פ"ק מצוה לבטיל מן החדש ואם הנית מן הישן יצא אלא שחטר מצוה:

תקלין חדתין

שיפה. הייט ושם דשוף ופרשת ויקהל דאמור בארון ומזבחות ופרכת ואמרי דברים דבולם מעבבים. ולוקן פליני עם חכמים: **כאן בעבודות פנים.** כולנו מעבבים שיהיו בפנים: **בעבודת חוץ.** פ"ל חכמים דאינו מעבב אלא קרן וכרכוב: **שתים.** נשות: **מעשים בכרי וכב ולג כשף.** דהכי תניא לה בתוספתא דשקלים יוחר מם' בכרי אבב: **שתן פיב.** נמתיה: **מאי דרין.** בלומר אלא מאי טעמא: **מלמול.** בנוד: **אלא ילילו בכפנים.** התולילים הפרה בדברים המגיאין אותן לידי טומאה ע"י לחיה: **מתני' מוסר שירי לעבה.** מה שנשאר מהן אחר שנעבה מהן תיקון נרכי הענר: **יינות שנים.** ומוכרים לתי שנרבע יין לנפסים ושמן לנמנות: **אין משפכרין בכל הקדש כו'.** שמא יהיה הפסד: **נמ' אין משפכרין בכל הקדש כו'.** אלא מ"ב לבה יבא הפסד שלו והשכר להקדש מוחר: **כדולם כר ומינא.** כמו שובלת דלתם אחד ששמו כר ומינא: **מלאי דיפסי.** אוחר של ימומים הפקידו אלנו: **ומאיל לר"מ.** אם בשלי לפסור הנן: **די הפסדא דידך כו' דחבוייכון.** וחכי מפיק בנבלי פ"ה דבי"מ (ב"מ ע"ב) מעות של ימומים מוחר להלוחן קרוב לשכר ומחוץ מהפסד ומיהו כדפיש רש"י שהיו טולין הימומים חלק בשכר ואין טוטלין חלק בהפסד אבל בנבלי אמר בשם אמר לא אלא אם שיפכרו מעוחיהם ומלוהו ואמ"נ דבריקנני אמור בנמנמים הוא אלא מנה בנבלי דבריקנני אמור בנמנמים הוא אלא מנה בשיפכרו מעוחיהם ברוחה אחר פרוחה וקלי הכא הלי פוגיע אהקדש ועניים דחדא דינא הוא הקדש וימומים כדאמר בבפ"ד דב"ק: **מתני' מוסר הפרוחה.** מה שנשאר בקופות בי"ח ניתן שמגיאין מחרומה חדשה: **נביא ק"ק.** בלנקה ולבמלים: **מוסר הפירות.** מפרש בגמ': **קין לחזבת.** בשמחנת בנבל מגיאין מהן מעות בדרך ב"ש להבית מיני מחוקה אחרי נחר קעוחתם כן בשנגחרו חיבות היום מגיאין עולות קין לחזבת בנבל מגדרים ונדבות: **מוסר הפרוחה לקין כו'.** בלנקר קרבנות הופרשים: **מוסר נפכים.** מפרש בגמ': **מוסר נפכים לקין כו'.** שנגפכים בגיל הטעלה בגיל: **וכ' וזב.** ר"ש ור"ח: **נמ' ר"ח בר יוסף אפר לה כו' מוסר פירות שכר להקדש.** מה דאמר ר"ש מוסר פירות היינו מהן שהשכר לקרבן הקדש. הקדש לנחן בשלא ומאחר נב' יפסק ל' ומה שמשתכר הקדש פלה ד' נקרא מוחר נפכים: **מוסר נפכים לנירונין.** היינו בירוני הנודרין שינתן להקדש והקדש מוכר כלא נודע אבו מוחר נפכים וחכי מוקין לה בנבלי מנחות (ג' ע"ב) והבירנלא אוחנלא שם דר"ש לדרחמ"י: **ולוים ליב ר"ש כי לנירונין.** פרין עליה משום דהיא הוספתא מפורשת דבירונים לקרן המזבח: **ומשני מה דעביל כו'.** מה שנוהג בפלה ד' כן בבירונים רק דנימא ליה לפרש מעצמינו בפלה ד' דהוא מוחר נפכים: **לעיכך זב הוב כו' בירונים.** דס"ל אין משתכרין בשל הקדש וב"ש נמי ס"ל כר"ע בהא ולכן ליה לחו מוחר פירות דהוא שכר להקדש כדקאמר הכא: **ע"ד דר"י קנינא עמדו מב' יפסק כו'.** ובלנה ליה מגן דפלגא וכיהא שייך למימר זה חם לא היו מודין בפירות לי פירושא לפירות הוא פלה ד': ומשני **לא היו מודין בפירות לקרן המזבח.** שיהיה לקרן המזבח לא ס"ל אלא לר"ש: ס"ג **בשי ר"ח בר בא עד דדין בירוני לבור.** דבחמת נקבו לבירונין ולא זו בירונין דלבור אלא אמר דיחיד: **ודברי ולא נמלאו כ"ש בפין כו'.** דחני מוחר נפכים לר"ש וא"כ כ"ש נאין מבל יחיד: **ומשני לבדא דחני כו'.** וה"נ כשנחבר לבור כמה שהיא של לבור: **עד דדון בירוני לא.** לא מינבעיא בירוני לא שהן קודם כמ"ש בנמנמת (ג' ע"ב) מדא הלא בירונין לקרן לא מלוס דנמנמחו מבפנים ומבחוץ מבא"כ מדא הכא לא מטוס דלא נעקר שהבירונין נכנסו בחוך הבלי ותחקבה בו ואינו נעקרו ממנו כשנבלי חוץ לפיכך הן קודם דבנבלי נבלי ותחקבה בו ואינם מינו נעקר: **לפיון בירוני יבש.** ג"כ לקרן המזבח אף דלחמרינן הכם בירוני יבש חול: ה"ג **דחנינן חמן.** יהוא חוספתא בפפ"י דנמנמות ובוגלה בקולר בנמנמות ד"ר ע"ב): **בירוני לא נמנחה מבפנים.** משמע דס"ל בהא כר"ש דנמנמי דנמנמות ומעטמת דר"ש דבלה ביין דנמנחה מבפנים מחקבה בקדושה בלי ומם הבירונין מחקבה ביחד: **בירוני יבש לא נמנחו בין מבחוץ בין מבפנים.** הוא בהדיא כמה דאמר ר"ש ומול הוא ומה שבפנים בבלי קדושה מה היא מחקבה ליה בלבר מה דאלטרך ליה מקבה בירונין דלא צריך ליה לא מקבה לפיכך בירוניהן חל: **כל בירוני מדוס כו'.** לפיון דיבש ומכרי לקרן המזבח הרי לפפי דיבש אחי לקרן המזבח: **מתני' מוסר הקטורת.** מה שנשאר בכל שנה שלח לך שנה שלח לך מהקטורת היתה שם"מ מנים שם"ר כמנין ימות החמה וג' מנים שהבן מבנים בס"ג מלא חפניו ביום"כ ולא היו מבטיחין כולו נחפניו ונם בכל שנה פשוטה היה מוחר שנשנת הפשוטה בג"ר ימים: **פפרישין ממנה.** בלומר מן מוחר הקטורת כדי שכר האומנין: **ומחללין אותה.** מה שהפרישו ממוחר הקטורת: **על מעוט האומנין.** פ"ד על מעות הקדש הפרישים ליתן לאומנין: **ונותנין אותה.** היינו מוחר הקטורת לאומנין ומחדש לוקחין אותה מהן מתרומה ופ"ל מן הישנה: **נמ' ולא נמלא הקדש מחוללו על הכקדש.** ולכן פרוך הא אין הקדש כו': ה"ג **אר"ש כר כיסנא מביא מעות ומחללן אבנין כו.** דהכי אמרינן בנבלי מנחות (י"ד ע"ב) אמר שמואל בוחן בחול ואמר"ש מקדישין (פי' רש"י)

ר' שמואל בר נחמן ואפ' שימה מעכב א"ר [ט]חנינא [ט] כאן בעבודות שבפני' כאן בעבודות שבחוץ אמר רבי חנינא שחצית גדולה היתה בבני כהנים גדולים שיותר[ב] משששים בברי זהב (פ"פ כסף) היו מוציאין בה שהיה בבשה של פרה עומד ולא היה אחד מהן מוציא פרחו בבבשו של חבירו אלא סותרו ובונה אותו משלו התיב רבי עולא קומי ר' מנא והא תני שמעון הצדיק שתי פרות עשה לא בבבש שהוציא את זו הוציא את זו אית לך למימר שמעון הצדיק שחץ היה מאי כדון על שם מעלה היא בפרה סלסול היא בפרה תני זיזין וכתלים היו יוצאין מכאן ומכאן כדי [ג] שלא [יצאו ו]יציצו הכהנים ויטמאו: ר' עקיבא אומר אין משתכרין כו': אלא אם רצה יהי' ההפסד שלו והשכר להקדש מותר כהדא בר זמינא איתפקד [א]גבי' מדל דיתמין אתא ושאל לרבי מנא אמר ליה אין[ג] בעית די ההפסדה דידך ואגרה דתרויכון [א]שרי רבי חייה בר ארא איתפקד גבי' מדל דיתמין ועביד כן: מותר פירות כו': (בולה דר' ישמעאל היא) מתני' דר' ישמעאל היא [ד]דרבי חייה בר יוסף פתר מתניתא מותר[ה] פירות שכר להקדש מותר נסכים זו סאה רביעית רבי יוחנן פתר מתניתא מותר פירות ולא סאה רביעית מותר נסכים לבירוצין אמר רבי חזקיה מה דנפל לסאה רביעית [ד]נפל לבירוצין על דעתיה דרבי חייה בר יוסף ניחא אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים לפיכך זה וזה לא היו מודין בפירות על דעתיה דרבי יוחנן קשיא והא תנינן [ד]עמדו מג' יספק מד' ותנינן זה וזה לא היו מודים בפירות לא היו מודים בפירות בקיץ למזבח אבל מודין היו בבלי שרת [א]עד כדון בירוצי צבור ואפילו בירוצי יחיד ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד כהדא דתנינן[ו] אשה שעשתה [ב]כתונת לבנה בשרה ובלבד שתמסרנה לציבור עד כדון בירוצי לה ואפילו בירוצי יבש [ז] כההיא דתנינן[ו] תמן [ב]הנסכים [ד]שקדשו בכלי ונמצא הזבח [פסול] אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם [לאו] לנו יופסלו בלינה:

הלכה ג מתני' [ה]מותר[ח] הקטורת מה היו עושין בה מפרישין ממנה שכר האומנין ומחללין אותה [ג]על (שבר) מעות האומנין ונותני' אותה לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה [ואם בא חדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה] ואם לאו מן הישנה: גמ' ולא נמצא הקדש מתחלל על ההקדש כיצד הוא עושה אמר [ט](ר)רבי שמעון בר [י]ביסנא מביא מעות ומחללן על הבנין ומביא אם כן אחדש ומנין. אמר ר' יוחנן אמר ר' שמעון בן יוחאי אמר ר' אלעזר בן עזריה אמר ר' אלעזר בן חסמא